

TARTU ÜLIKOOL

Rahvusvaheline praktika ja avatud juurdepääsu regulatsioonid

Merit Burenkov

Tartu Ülikooli Raamatukogu

Rahvusvaheline praktika ja regulatsioonid

- Avatud juurdepääsu (AJ) regulatsioonid
- EK soovitus teadusinfo kättesaadavuse ja säilitamise kohta, 31. juuli 2012
  - Rahastajate regulatsioonid
- *European University Association* (Euroopa Ülikoolide Ühendus), 26. märts 2008
  - Institutsionaalsed regulatsioonid
- Kokkuvõte

Avatud juurdepääsu regulatsioonid

- Rahastajate regulatsioonid
  - Riiklikud
  - Rahvusvahelised
- Institutsionaalsed regulatsioonid
- Väitekirjade regulatsioonid

EK soovitus teadusinfo kättesaadavuse ja säilitamise kohta, 31. juuli 2012

- Teadmiste liikumine, juurdepääs ja siire
- AJ poliitika väljatöötamine, tõhustamine
- Riiklikult ja EL rahastatud teadustöö
  - Tulemused
  - Andmed
- Kõik teadusväljaanded

EK soovitus teadusinfo kättesaadavuse ja säilitamise kohta, 31. juuli 2012

- Embargo 6 kuud
  - Sotsiaal- ja humanitaarteadustes 12 kuud
- Litsentsimissüsteem kooskõlas kehtivate autoriõigust käsitlevate aktidega
- Akadeemilise karjääri hindamismudelite uuendamine
  - Tunnustada ja toetada teadusvahetuses osalejaid.
  - Tasustada andmete vahetust

Rahastajate regulatsioonid: riiklikud

- Rootsi Teadusnõukogu
  - Teadusartiklid
  - Embargo max 6 kuud
- Suurbritannia Teadusnõukogu
  - Publitseerimiskulud, kui töö avaldatakse CC BY litsentsiga
- Saksamaa
  - Ettepanek autoriõiguse seaduse muutmiseks:
AJ-ga sekundaarsete publikatsioonide avaldamine

Rahastajate regulatsioonid: rahvusvahelised

- Wellcome Trust
  - Erakapitalil põhinev
- Maailmapank
  - Panga poolt avaldatud teostele CC BY
  - Kirjastuse poolt avaldatud teostele CC BY-NC-ND, embargo max 18 kuud
- EK 7. Raamprogramm
  - Embargo 6 kuud, sotsiaal- ja humanitaarteadustes 12 kuud
  - OpenAIRE projekt repositooriumite loomiseks

European University Association, 26. märts 2008

- Rektorate Nõukogu, TÜ, TLÜ, TTÜ
- Soovitused institutsionaalsete poliitikate ja strateegiate loomiseks
- AJ koheselt aktsepteerimisel, vajadusel embargo 6-12 kuud
- Institutsionaalsed repositooriumid
  - Peavad sobima OAI-PMH protokolliga
- Intellektuaalomandi küsimustega tegelemine
  - Autorid ei annaks kõiki õigusi kirjastustele

Institutsionaalsed regulatsioonid

- Helsingi Ülikool
  - Kohustus ise-arhiveerida koopia teadusartiklist
  - Rohkem lugejaid, rahastamise läbipaistvus, tulemuste taaskasutamine
- Malmö Ülikool
  - Ise-arhiveerida koopia teaduspublikatsioonist
- Harvardi Ülikool
  - Teadusartiklite levitamine mitte-ärilistel eesmärkidel
  - Tuletatud teosed lubatud, v.a. teosed, mis tõlgendavad originaali valesti
- Princetoni Ülikool
  - Teadusartiklid mitte-ärilistel eesmärkidel
  - Takistada õiguste loovutamist kirjastustele

Kokkuvõte

Soovitused Eestile:

- Rahastaja regulatsioonid
  - Ühtne regulatsioon
  - Võrdsed kohustused ja võimalused
- Institutsionaalsed regulatsioonid
  - Institutsiooni huvid

- Der 3. Korb des Urheberrechtsgesetzes. http://www.boersenverein.de/de/portal/3_Korb/404789
- Euroopa Komisjon. 2012. Komisjoni soovitus, 17. juuli 2012, teadusinfo kättesaadavuse ja säilitamise kohta. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:194:0039:0043:ET:PDF>
- European Commission. Open Access in FP7. <http://ec.europa.eu/research/science-society/index.cfm?fuseaction=public.topic&id=1300&lang=1>
- European University Association. 2008. Recommendations from the EUA Working Group on Open Access. http://www.eua.be/Libraries/Page_files/Recommendations_Open_Access_adopted_by_the_EUA_Council_on_26th_of_March_2008_final_1.sflb.ashx
- University of Helsinki. 2010. Open access. <http://www.helsinki.fi/openaccess/oa-arkistointi/english/oa-archiving.html>
- Hyman, Steven E. 2010. Open Access Policies. <http://osc.hul.harvard.edu/policies>
- Malmö University. 2011. Open access. http://www.mah.se/bit/press/openaccess_eng
- Patel, Usma. 2011. University implementing open-access policy for faculty publications. <http://www.princeton.edu/main/news/archive/S32/00/81M86/index.xml?section=topstories>
- Research Councils UK Policy on Access to Research Outputs. 2012. [http://www.rcuk.ac.uk/documents/documents/RCUK%20 Policy on Access to Research Outputs.pdf](http://www.rcuk.ac.uk/documents/documents/RCUK%20Policy%20on%20Access%20to%20Research%20Outputs.pdf)
- Wellcome Trust. Open Access Policy. <http://www.wellcome.ac.uk/About-us/Policy/Policy-and-position-statements/WTD002766.htm>
- World Bank. 2012. World Bank Open Access Policy for Formal Publications http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2012/04/03/000406484_20120403130112/Rendered/PDF/6783000PP00OFF0icy0Approved0April2.pdf